

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

PRZEDSZKOLE W TRZEBOSZU

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Przedszkola w Trzeboszu jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez kogokolwiek wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, niniejszej procedury oraz swoich kompetencji.

ROZDZIAŁ I

Bezpieczny kontakt z dziećmi

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 1

1. Każdy pracownik Przedszkola pod dopuszczeniem do realizacji obowiązków podaje dane osobowe, które następnie służą placówce do wykonania obowiązku określonego w art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 152 ze zm.) i sprawdzenia pracownika/współpracownika w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, zwanym dalej Rejestrem. W aktach osobowych pracownika przechowuje się poświadczenie sprawdzenia osoby w Rejestrze. Osoba figurująca w Rejestrze nie może zostać zatrudniona. Zakres danych osobowych potrzebnych do sprawdzenia osoby w Rejestrze znajduje się w załączniku nr 4 do niniejszego Regulaminu. Za realizację obowiązku odpowiada Dyrektor Przedszkola, który może upoważnić do tego imiennie wskazaną osobę.
2. W celu monitorowania bezpieczeństwa, poza wykonaniem obowiązku określonego w ustępie poprzedzającym, osoba upoważniona dokonuje każdego roku sprawdzenia figurowania pracownika w Rejestrze. Sprawdzenia osoby upoważnionej dokonuje Dyrektor Przedszkola lub osoba imiennie wskazana przez niego.
3. Poza sprawdzeniem figurowania osoby w Rejestrze każdy pracownik/współpracownik podpisuje oświadczenie, jak w załączniku nr 3 do Regulaminu.
4. W przypadku powzięcia informacji o wszczęciu wobec pracownika postępowania karnego o przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub przestępstwo z użyciem przemocy popełnione przeciwko dzieciom, należy niezwłocznie odsunąć go od wszelkich form kontaktu z dziećmi, łącznie z rozważeniem zakończenia współpracy z tą osobą.

§ 2

1. Pracownicy nie kontaktują się prywatnymi kanałami komunikacji z dziećmi bez wiedzy ich opiekunów.

§ 3

1. Pracownicy posiadają odpowiednią wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy Przedszkola, którzy pozostają z dzieckiem/jego opiekunami w bezpośrednim kontakcie podejmują rozmowę z opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka w ramach organizacji pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

ROZDZIAŁ II

Procedury interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dziecka

a. Zadania ogólne

§ 4

1. Przedszkole w miarę możliwości prowadzi z dziećmi przynajmniej raz w roku zajęcia na temat bezpiecznych reakcji z innymi osobami, w tym dorosłymi oraz konieczności zgłaszania dorosłym wszystkiego, co je niepokoi.
2. Zagrożenie bezpieczeństwa dzieci może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
3. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
 - a) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem),
 - b) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie,
 - c) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
4. Na potrzeby niniejszego dokumentu wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:
 - a) pracownika,
 - b) inne osoby trzecie,
 - c) opiekunów,
 - d) inne dziecko.

§ 5

1. W przypadku podjęcia przez pracownika Przedszkola podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, ma on obowiązek sporządzenia notatki służbowej w formie pisemnej i przekazania uzyskanej informacji Dyrektorowi Przedszkola.
2. Interwencja prowadzona jest przez Dyrektora Przedszkola, który może wyznaczyć na stałe do tego zadania inną osobę. W przypadku wyznaczenia takiej osoby, jej dane (imię, nazwisko, telefon, e-mail) zostaną podane do wiadomości pracowników.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja porawdzona jest przez Dyrektora Przedszkola.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Dyrektora Przedszkola, wówczas działania opisane w niniejszym rozdziale podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.

5. Do udziału w interwencji można poprosić specjalistów, w szczególności psychologów, pedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.

§ 6

1. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji i powiadamia Dyrektora Przedszkola.

§ 7

1. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Regulaminu.
2. Wszyscy pracownicy organizacji oraz inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
3. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować na piśmie opiekunów dziecka.

b. Krzywdzenie ze strony pracowników

§ 8

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika placówki, osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z wszystkimi dziećmi do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego opiekunami. Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji – załącznik nr 1.
3. Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona organizuje spotkanie z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
4. W przypadku gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w załączniku nr 6.
5. W przypadku gdy pracownik dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona powinna zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać pracownika podejrzanego o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia.

c. Krzywdzenie przez inne osoby trzecie

§ 9

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez osobę trzecią (obcą, bądź spokrewnioną) Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego opiekunami. Rozmowa ma na celu ustalenie przebiegu zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne oraz fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji – załącznik nr 1.
2. Dyrektor Przedszkola organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
3. W przypadku gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w załączniku nr 6.
4. W przypadku gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenia lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje się do właściwego sądu rodzinnego – wzór w załączniku nr 7.
5. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w punktach poprzedzających.

d. Krzywdzenie ze strony opiekunów

§ 10

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez opiekunów Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona, przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka. Celem rozmowy jest ustalenie przebiegu zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji – załącznik nr 1.
2. W przypadku gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo Dyrektor Przedszkola lub osoba wyznaczona sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w załączniku nr 6.
3. W przypadku gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), rodzina stosuje przemoc wobec dziecka (rodzic/inny domownik krzyczy na dziecko, stosuje klapsy lub podobne rodzajowo kary fizyczne), należy poinformować właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie, gdy niespełnianie potrzeb wynika z sytuacji ubóstwa, bądź – w przypadku przemocy i zaniedbania – konieczności wszczęcia procedury Niebieskiej Karty.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w punktach poprzedzających.

e. Krzywdzenie rówieśnicze

§ 11

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne osoby przebywające na zajęciach organizowanych przez Przedszkole, należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzewanym o krzywdzenie oraz jego opiekunami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawanym krzywdzeniu i jego opiekunami. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji – załącznik nr 1. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji.
2. Wspólnie z opiekunami dziecka krzywdzącego należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań.
3. Z opiekunami dziecka poddawanego krzywdzeniu należy opracować plan zapewniania mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.
4. W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności, należy przejść do procedury z § 10 lub § 9.

ROZDZIAŁ III

Polityka ochrony przedszkolaków w działaniach dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczych

§ 12

1. Polityka ochrony małoletnich opiera się na zasadach:

- a) nie ma tolerancji dla nadużyć wobec małoletnich,
- b) prawa małoletnich są chronione,
- c) małoletni mają zagwarantowane bezpieczeństwo i ochronę,
- d) każdy z osobna i wszyscy razem odpowiadają za bezpieczeństwo małoletnich,
- e) pracownicy posiadają skuteczne narzędzia służące ochronie małoletnich w postaci odpowiedniego wykształcenia, umiejętności stosowania systemu prewencyjnego oraz znajomości procedur postępowania.

2. Każdy wychowanek ma potrzebę:

- a) zaspokojenia potrzeb fizycznych i zwrócenia na siebie uwagi,
- b) kontaktów i relacji społecznych,
- c) przynależności np. do rodziny, grupy, itp.,
- d) uznania i szacunku ze strony innych,
- e) otrzymania wsparcia w integralnym rozwoju,
- f) budowania i potwierdzenia swojej tożsamości,
- g) poczucia bezpieczeństwa.

3. Każdy wychowanek ma prawo do:

- a) poznania i ochrony swoich potrzeb,
- b) ochrony przed zaniedbaniem, przemocą i wykorzystaniem,
- c) obrony,
- d) ochrony przed dyskryminacją,
- e) poszanowania własnej godności.

4. Stosowanie przez pracowników kar cielesnych wobec nieletnich nie jest dozwolone w żadnych okolicznościach i od tej reguły nie ma wyjątków.

5. Właściwym zachowaniem gwarantującym nietykalność małoletniego jest:

- a) poklepanie po ramionach lub plecach,
- b) uścisk dłoni,

- c) objęcie na powitanie/pożegnanie,
- d) dotykanie rąk, ramion, barków, nóg,
- e) werbalne pochwalenie,
- f) trzymanie się za ręce podczas zabawy,
- g) uspokajanie małego w sytuacji wzburzenia emocjonalnego,
- h) siadanie w pobliżu małych dzieci,
- i) podnoszenie lub trzymanie na rękach dzieci do 5 roku życia,

Zawsze właściwym jest zapytanie małego o pozwolenie na taki rodzaj zachowania.

6. Pracownicy nie mogą wyręczać dzieci, ani pomagać im w czynnościach natury osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie itp.) o ile dzieci są w stanie wykonać te czynności samodzielnie. W opiece wobec dzieci przedszkolnych należy kierować się zasadą uzgodnienia z rodzicem/ opiekunem prawnym.

ROZDZIAŁ IV

Zasady ochrony danych osobowych dziecka

§ 13

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. Z 2016 r. nr 119, s. 1 z późn. zm.).
2. Pracownik ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem. Naruszenie tego obowiązku może prowadzić do natychmiastowego rozwiązania umowy.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
4. Pracownik Przedszkola jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępniania tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego, powołanego w trybie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

§ 14

1. Pracownik Przedszkola może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka.
2. Pracownik Przedszkola nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani jego opiece.

ROZDZIAŁ V

Objaśnienia terminów

§ 15

1. Pracownikiem Przedszkola jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.
2. Współpracownikiem organizacji jest każda osoba współpracująca z Przedszkolem w

Trzeboszu.

3. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia. Także małoletni o specjalnych potrzebach edukacyjnych – zarówno chorzy, słabi, dysfunkcyjni, jak i wybitnie zdolni.
4. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, także rodzic zastępczy.
5. Zgoda opiekuna dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z opiekunów.
6. Opieka nad małoletnim jest rozumiana jako troska o ich godność, dobro fizyczne, psychiczne i duchowe.
7. Przez zagrożenie bezpieczeństwa dziecka lub krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie przestępstwa lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, pracownika lub współpracownika Przedszkola, opiekuna dziecka lub przez inne dziecko, stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie bądź też zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
8. Przestępstwem jest zachowanie człowieka uznawane za społecznie szkodliwe i z tego względu zabronione przez ustawę (głównie kodeks karny, jak i wiele innych ustaw).
9. Czynem karalnym jest zachowanie człowieka uznane za społecznie szkodliwe, które stanowiłoby przestępstwo, gdyby zostało popełnione przez osobę w wieku powyżej 17 roku życia. Osoba poniżej 17 roku życia (nieletni) nie ponosi jednak odpowiedzialności karnej, lecz odpowiada za takie zachowanie przed sądem rodzinnym w trybie postępowania w sprawach nieletnich, a nie postępowania karnego.
10. Wykorzystanie (zamienne: przemoc, molestowanie, nadużycie, prześladowanie) – forma krzywdzenia polegająca na wywieraniu wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby, pomimo braku przywołania z jej strony. Wyróżnia się wykorzystanie: fizyczne, psychiczne, seksualne, cyberprzemoc i zaniedbanie.
11. Wykorzystanie fizyczne – każda forma niewłaściwego, nieprzypadkowego naruszenia nietykalności cielesnej małoletniego, zarówno zamierzona, jak i wynikająca z zaniedbania opieki nad małoletnim (np. potrząsanie dzieckiem w formie kary, bicie, rzucanie, oszalańnianie różnymi środkami, powodowanie oparzeń, topienie, duszenie lub inne używanie siły fizycznej). Do krzywdy fizycznej może dojść wtedy, gdy rodzic zatai objawy choroby nieletniego lub świadomie przyczyni się do niej.
12. Wykorzystanie psychiczne – polega na uporczywym, niewłaściwym traktowaniu emocjonalnym małoletniego powodującym poważne i trwałe defekty w jego rozwoju emocjonalnym. Jest ono najczęściej występującą formą nadużyć w relacjach między wychowawcami, a dziećmi. W psychice małoletniego może się kodować przekaz, iż nie ma ona żadnej wartości, lub poczucie, że nie jest kochany ani akceptowany, albo że ma wartość jedynie wtedy, gdy odpowiada zadowalająco na potrzeby innych. Wykorzystanie lub przemoc psychiczna może polegać na stawianiu wymagań nieodpowiednich do wieku i rozwoju małoletniego. Mogą to być relacje, które przekraczają jego zdolności rozwojowe, czy też nadopiekuńczość lub ograniczenie możliwości uczenia się. Wykorzystanie emocjonalne może przejawiać się także poprzez zamknięcie małoletniego na normalne relacje społeczne. Ma też miejsce wtedy, gdy nieletni widzą złe traktowanie innych osób, co może prowadzić do subiektywnego poczucia zastraszenia i zagrożenia. Do tej kategorii należy również wykorzystanie seksualne lub demoralizowanie nieletnich.
13. Wykorzystanie seksualne – o wykorzystaniu seksualnym mówimy w sytuacji, gdy dziecko świadomie lub nieświadomie zostaje użyte przez inną osobę w celu pobudzenia lub zaspokojenia seksualnego tejże osoby lub osób trzecich. Zasadniczo różni się wykorzystanie z fizycznym dotykiem i bez dotyku. Wykorzystanie z użyciem kontaktu fizycznego penetrację lub akty niepentrujące (obmacywanie, nienaturalne pieszczoty, nienaturalne pocałunki itd.). Wykorzystanie seksualne małoletniego bez używania dotyku ma miejsce wtedy, gdy małoletni jest fotografowany lub filmowany dla celów pornograficznych, prezentowane są mu treści erotyczne, jest świadkiem ekshibicjonizmu, jest konfrontowany z obscenicznym językiem lub nieprzyzwoitymi obrazami albo

- zachęcany, by zachowywał się w sposób seksualnie niewłaściwy.
14. Cyberprzemoc – wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
 15. Zaniechanie – definiowane jest jako pozbawienie małoletniego określonego dobra, powodujące znaczącą szkodę lub osłabienie jego rozwoju. W tej kategorii mieści się min. pozbawienie żywności, ubrania, ciepła, środków higieny, stymulacji intelektualnej, opieki, poczucia bezpieczeństwa, przyjaznych uczuć, opieki medycznej. Równie poważnym aktem zaniechania jest niechronienie nieletniego przed szkodami fizycznymi i psychicznymi, przed niebezpieczeństwami, nie zapewnienie mu odpowiedniej pomocy, w tym powierzenie go osobom, które nie zapewniają mu odpowiedniej opieki medycznej i leczenia. Zaniechanie staje się widoczne dopiero w perspektywie dłuższego okresu czasu. Objawia się ono jako permanentny stan niezaspokajania fizycznych, emocjonalnych i psychicznych potrzeb dziecka, prowadzący do poważnych negatywnych następstw. Symptomami które mogą świadczyć o zaniechaniu dziecka są min. niepokojąco mały wzrost lub masa ciała dziecka, czy też jego notoryczna nieobecność w przedszkolu/szkole. Zaniechanie może już wystąpić w okresie ciąży z powodu używania przez matkę środków uzależniających. Rodzic może świadomie dopuścić się zaniechania, nie dostarczając dziecku żywności, odzieży i schronienia, usuwając je z domu czy odrzucając.
 16. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.
 17. Właściwy sąd rodzinny oznacza najbliższy sąd rejonowy wydział rodzinny i nieletnich. Informacje na temat tego, gdzie znajduje się wydział właściwy dla danej miejscowości znajdują się w aktualnym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwych sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw.
 18. Przez właściwy miejscowo ośrodek pomocy społecznej należy rozumieć ośrodek położony w gminie, w której zamieszkuje dziecko.
 19. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa należy złożyć do właściwej miejscowo (najbliższej) jednostki policji lub prokuratury w formie pisemnej.

ROZDZIAŁ VI

Postanowienia końcowe

§ 16

1. Regulamin wchodzi w życie dnia 15.02.2024 roku.
2. Regulamin w wersji rozszerzonej jest dostępny w budynkach Przedszkola w Trzeboszu - w sekretariacie.
3. Regulamin należy aktualizować co najmniej raz na 2 lata.